

ND. Skötselplan för Norra Djurgården.

Djurgården i sin ursprungliga bemärkelse är den jaktpark som Johan den III skapade och som sedan utvecklades till den stora jaktpark som Karl den XI på 1680-talet lät inhägnat. Denna omfattade hela området öster om Brunnsviken och utmed Värtan med Östermalm och Ladugårdsgärdet ner till och med Södra Djurgården, som nu är en egen ö i och med Djurgårdsbrunnskanalens tillkomst (1825- 1834) och det som idag kallas Djurgården.

Det som i dagligt tal uppfattas som Norra Djurgården är området öster om Roslagsvägen med Universitetsområdet och området vid Fiskartorpet, Stora Skuggan och Lill-Jansskogen.

I denna skötselplanedel inkluderas området väster om Roslagsvägen utmed Brunnsviken från Ålkistan i norr t.o.m. Kräftriket i söder, hela området öster om Roslagsvägen från Ålkistan – Torphagen och ner till Husarviken, Storängsbotten, området från Stadion och KTH och Lill-Jansskogen. Övriga delar av det egentliga Norra Djurgården har vi benämnt Ladugårdsgärde och Kaknäsområdet. (Se karta.)

Vi har uppfattat området som en helhet trots att Roslagsvägen idag har en stor barriäreffekt mellan institutionerna utmed Brunnsviken och övriga universitetsområdet.

Området besöks av många människor. Universitetet är idag en av de största arbetsplatserna i regionen och tillsammans med det stora antalet studenter som vistas här både på arbetstid och fritid rör det sig om ca 40 000 personer. Det är därför synnerligen viktigt att också utomhusmiljön är trivsamt och kan ge möjligheter till både positiva natur- och kulturupplevelser och till rekreation och friluftsliv. Naturen in på universitetsområdets knutar används idag i undervisningen. De stora öppna gräsytor runt Universitetsinstitutionerna utnyttjas flitigt under sommarhalvåret för avkoppling eller studier under den varma årstiden, men också för tillfälliga evenemang med lek och sport. Till en del utnyttjas också området till forskningen. Området har en stor potential för miljöövervakning eftersom det finns mycket data om områdets miljöpåverkan och tidigare markanvändning. Få områden i Sverige torde vara så väl utforskade beträffande fauna och flora- förekomster som här, där Naturhistoriska riksmuseet spelat och fortfarande spelar en stor roll vid utforskandet.

Flera stora delvis EU-finansierade projekt som berör Nationalstadsparken pågår som berör Nationalstadsparkens hållbara utveckling och dess ekologiska tjänster som tätortsnära miljö för en storstad. Under ledning av Carl Folke och Thomas Elmquist arbetar Centrum för naturresurser och miljövard (CNM), Skogsvårdsstyrelsen m.fl. institutioner tillsammans med Kungliga Djurgårdsförvaltningen med att göra kunskapen om Djurgården och NSP tillgänglig inte bara för forskare och studenter utan för alla besökare i Nationalstadsparken.

Norra Djurgården kan delas in i åtminstone 7 områden med tydligt olika karaktär:

1. Bostadsområdena i norr Torphagen – Ekhagen - Lappkärrsberget med närmaste omnejd,
2. Det relativt isolerade området väster om Roslagsvägen Fridhem - Sofielund
3. Vetenskapsstaden med alla de äldre forsknings- och undervisningsinstitutionerna,
4. Universitetets campusområde öster om Roslagsvägen,
5. Stora Skuggans öppna fält och skogsdungar
6. Det stora sammanhängande barrskogsdominerade skogspartiet intill Värtan
7. Lill-Jansskogen

NDB. Skötselområden vid Brunnsviken

Fig. 01. Parken intill Sofielund

NDB 1. Fridhem – Sofielundområdet.

Fridhem och Sofielund är ursprungligen sommarvillor från 1870-talet under Bergshamra gård och är numera permanentbostäder och privata områden. Båda har kulturhistoriska värden. En stor del av omgivande skogsparti är inhägnat med höga gunnebostängsel. Skogen består huvudsakligen av lövskog utom på höjdparter som har en del tallskog. Södra delen hyser ädellövskog som är väl sluten och intill handelsträdgården övergår den till alskog. Där växer även mycket alm, enstaka pil och en jättetall. Här finns också några mycket gamla ekar. Mot Roslagsvägen och Ålkistevägen finns yngre triviallövskog. De båda villorna omramas av lummiga ädellövbryn. Åtminstone Sofielund är känd för att härbärgera ovanligare gräsfröinkomlingar i parken.

Särskilt det södra partiet som domineras av alskog och ädla lövträd är mycket fågelrikt (tättingar).

Fig. 02. Sofielund

En stig, som inte underhålls, löper norr om handelsträdgården i Bergianska trädgården och vidare utmed stranden till Ålkistan. Från Bergianska trädgården och norrut trängs stigen av hallon, nässlor och kärs.

Från bunkern vid Ålkistan har man god utsikt över inloppet till den sprängda kanalen. Kring bunkern finns kulturflyktingar som sibirisk ärtbuske, syrén, snöbär och parkgröe (*Poa chaixii*). Området ligger isolerat inklämt mellan Brunnsviken och Roslagsvägen men utgör en viktig passage för alla dem som cyklar och går runt Brunnsviken.

Fig. 03. Sofielunsparken. Grova ekar i sydbrynet mot Bergianska trädgården.

Bedömning

Genom det isolerade läget utgör området ett skyddat område för viltet. De ädellövriska delarna hyser särskilda värden för fauna och flora.

Mål

En olikåldrig blandskog i de magrare moränmarkerna och i höjdpartierna med tall, björk, asp, sälg och ek. I de lägre partierna är målsättningen ädellövskog och i de fuktigare partierna alskog.

Åtgärder

Området ligger isolerat och med ett trädbestånd som huvudsakligen utvecklas fritt mot en trivial pinnskog. På kort sikt bör gallringar utföras som gynnar att trädbeståndet utvecklas och sly hämmas. De fåtal granar som finns i området bör få stå kvar och också föryngra sig i den långsamma takt som det kommer att ta här i konkurrens med lövträden. Kring villorna bör ädellövskogen vårdas och ekar friröjas.

Tillgängligheten bör förbättras genom att stigen norr om Bergianska trädgården utmed stranden markeras tydligare och kanske spångas i sin fuktigaste del. Gunnebostängsel som idag är förfallet tas bort och ersätts eventuellt med staket som mer markerar tomtplatserna till de båda villorna och anvisar den allemansrättsligt tillgängliga delen tydligare.